ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету міжнародних
економічних відносин
_____ Микола ПАЛІНЧАК
«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВО-ВИРОБНИЧА ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	**Другий (магістерський)**
Галузь знань	**035 Філологія**
Спеціальність	**035.10 Прикладна лінгвістика**
Освітня програма	**Прикладна лінгвістика**
Статус дисципліни	**обов'язкова**
Мова навчання	**англійська**

Ужгород 2024

Робоча програма «**Науково-виробнича перекладацька практика»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **035 Філологія** спеціальності **035.10 Прикладна лінгвістика** освітньої програми **«Прикладна лінгвістика».**

Розробник: к.філол.наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики факультету міжнародних економічних відносин Антоніна ДЕВІЦЬКА

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу

протокол № 5 від «27» 06 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Михайло ПОЛЮЖИН

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин

протокол № 10 від «27» 06 2024 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Єва ЕРФАН

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td colspan="2">Розподіл годин за навчальним планом</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td><td>Заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів ЄКТС – 7,5</td><td colspan="2">Рік підготовки: 1-й (магістерський)</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – денна форма – 180</td><td>225</td><td>225</td></tr>
<tr><td colspan="3">Семестр: 1 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Вид підсумкового контролю: диференційований залік</td><td colspan="2">Індивідуальна робота:</td></tr>
<tr><td>150</td><td>150</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Форма підсумкового контролю: презентація матеріалів практики (письмово)</td><td colspan="2">Самостійна робота:</td></tr>
<tr><td>75</td><td>75</td></tr>
</table>

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Науково-виробнича перекладацька практика студентів 5-го курсу спеціальності 035 «Прикладна лінгвістика» є невід'ємною частиною процесу підготовки магістрів і сприяє закріпленню знань і вмінь на підприємстві, глибшому оволодінню галузевою термінологією, профорієнтації та соціалізації студентів, набуттю досвіду роботи за фахом. Професійні завдання фахівця полягають в оволодінні практичними навичками роботи з письмовими текстами в реальних робочих умовах.

У результаті засвоєння дисципліни студент повинен досягти певного рівня професіоналізму у виконанні письмового перекладу з англійської мови на українську і навпаки галузевих текстів. Засвоєння дисципліни має позитивне відображення в усіх сферах мовної діяльності, збагачує мовний арсенал, активізує лексику, формує глибоке і тонке відчуття мови, виховує серйозне ставлення до професії.

Науково-виробнича перекладацька практика проходить протягом 4 тижнів 11 семестру (магістрів). Організація практичної підготовки студентів базується на нормах Закону України ”Про освіту“, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах та Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України.

Мета науково-виробничої перекладацької практики – поглибити й закріпити теоретичні знання, отримані студентами при вивченні дисциплін перекладацького циклу, ознайомити їх із специфікою майбутньої спеціальності прикладної лінгвістики та сформувати у студентів-практикантів професійні знання, вміння та навички, необхідні для якісної роботи за обраною спеціальністю.

Під час проходження практики студенти повинні:

Усвідомити важливість науково-технічного перекладу в сучасному суспільстві та вимоги, що пред'являються до перекладачів-референтів в умовах входження України до Європейського Союзу.

Поглибити свої теоретичні знання:

- основ теорії науково-технічного перекладу;
- усіх аспектів мови (граматики, лексикології та стилістики);
- способів перекладу різних мовних і мовленнєвих явищ.

Удосконалити вміння та навички перекладу, а саме:

- правильно аналізувати граматичну будову англомовного речення;
- визначати граматичні, лексичні й жанрово-стилістичні труднощі пере

кладу та адекватно перекладати речення з такими труднощами;

- будувати речення у перекладі відповідно до норм мови перекладу.

Відповідно до освітньої програми «Прикладна лінгвістика», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 03).
- Здатність працювати в команді та автономно (ЗК 05)
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 07).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 09).
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10).
- Здатність проведення досліджень на належному рівні (ЗК 11).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 12).

Фахові компетентності (ФК)

- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямах і школах (ФК 01).
- Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства (ФК 02).

- Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки (ФК 03).
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань (ФК 06).
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (ФК 07).
- Здатність редагувати, анотувати, реферувати різножанрові письмові та усні тексти мовами оригіналу (ФК 09).
- Здатність аналізувати граматичні та лексичні трансформації, що виникають у перекладі з іноземної мови і залежно від цього правильно вибирати перекладацьку стратегію (ФК 11).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами для проходження практики є опанування курсів з дисциплін
«Англійська для академічних цілей»
«Практикум перекладу з англійської мови».
«Галузевий машинний переклад»
«Сучасний літературний процес»

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **«Прикладна лінгвістика»,** вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН)**:**

Програмні результати навчання	**Шифр ПРН**
Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	ПРН-03
Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.	ПРН-04
Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	ПРН-05
Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.	ПРН-08
Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).	ПРН-10
Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів	ПРН-14
Володіти професійними вміннями та навичками перекладу з англійської мови на базі отриманих теоретичних знань, розвивати вміння практичного застосування перекладацьких прийомів, які забезпечили б правильний вибір перекладацької стратегії в умовах усного послідовного та письмового перекладу текстів за фахом.	ПРН-18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Науково-виробнича перекладацька практика**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	**Шифр ПРН**
Професійно комунікувати з теми фаху, вільно послуговуватись інформаційними технологіями для здійснення наукового пошуку.	ПРН-03
Вміти оцінити та критично проаналізувати питання суспільного, особистого та професійного значення, пропонувати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях.	ПРН-04
Впевнено працювати у команді з представниками інших фахових груп.	ПРН-05
Вміло оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.	ПРН-08
Здійснювати пошук мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від фаху).	ПРН-10
Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів	ПРН-14
Опанувати професійні навички та вміння з перекладу іноземною мовою, вільно послуговуватися перекладацькими прийомами для забезпечення якісного усного чи письмового перекладу.	ПРН-18

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Положення про проходження практики надає наступне визначення бази практики «База практики – це установа, підприємство, організація різної форми власності та підпорядкованості, що призначена для проведення практики здобувачів вищої освіти, і повинна забезпечувати виконання програми практики для відповідного ступеня вищої освіти (бакалавра, магістра)». У відповідності до мети та завдань практики базою практики визначено кафедру прикладної лінгвістики Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», а також різноманітні підприємства та установи області.

Факультет міжнародних економічних відносин наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практик:

1. Джейбіл Сьоркіт
2. Управління міжнародного співробітництва та інновацій ужгородської міської ради
3. “Alva Commerce” IT Company
4. Мовна школа та бюро перекладів “Benefit”
5. Мовна школа та бюро перекладів “LT School”
6. Закарпатська торгово-промислова палата

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ»

Основні групи завдання зосереджено навколо таких напрямків діяльності студента в період проходження практики, зокрема:

Індивідуальне завдання

Опрацьовуючи вибране індивідуальне завдання з науково-виробничої практики, студент повинен:

1. Визначити актуальність теми наукового дослідження у сфері прикладної лінгвістики.
2. Виявити теоретичну новизну досліджуваної проблеми.
3. Сформулювати мету та основні завдання дослідження.
4. Розкрити сутність об'єкта дослідження у сфері прикладної лінгвістики.
5. Охарактеризувати предмет наукового дослідження.
6. Сформулювати наукову гіпотезу.
7. Скласти конкретну програму дослідження, його план.
8. Обґрунтувати доцільність використання в дослідженні певних методів.
9. Проаналізувати науковий стан розробки досліджуваної теми.
10. Визначити необхідний обсяг емпіричного матеріалу відповідно до завдань дослідження.
11. Визначити чітку послідовність конкретних дослідницьких дій, розробити алгоритм дослідження на кожному етапі.
12. Виконати дослідження, за потреби вносячи корективи в попередньо розроблений план.
13. Систематизувати отримані результати.
14. Виявити основні проблеми, що виникли у процесі дослідження, проаналізувати їх вплив на результати роботи.
15. Узагальнити результати дослідження, сформулювати висновки.
16. Сформулювати конкретні конструктивні пропозиції, рекомендації.

Письмовий переклад

1. Порівняльний аналіз першотвору з перекладом на матеріалах суспільно-політичних, юридичних, економічних, технічних, художніх текстів, патентної документації та інших типів тексту (переклад 15 сторінок).
2. Написання та переклад ділових паперів з англійської мови на українську та з української на англійську (автобіографія, запрошення, оголошення, лист-вітання, лист-співчуття, лист вдячності, лист вибачення, лист-звернення за інформацією тощо).
3. Самостійне виконання повного перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську науково-технічних, художніх, суспільно-політичних, економічних (контракт) та інших типів тексту.
4. Написання анотації на статті, опубліковані англійської мовою.

Науково-дослідницька робота

1. Під час практики студенти ведуть пошукову роботу й добір ілюстративного матеріалу для написання дипломних проектів.
2. Укладають картотеки з питань перекладознавства. Оформляють бібліографію.
3. Критично аналізують статті, монографії, документацію з конкретної проблематики, що є темою дипломного дослідження.
4. Рецензують переклади.
5. Укладають двомовні та багатомовні словники

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ»

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Заповнення щоденника проходження науково-виробничої перекладацької практики.	20
2	Підготовка звіту про види перекладу, що виконував студент, їх інтенсивність та особисті зауваження і побажання щодо виконаних перекладів.	**30**
3	Виконання індивідуального завдання з тематики дипломної роботи іноземною мовою.	**70**
4	Здійснення письмового перекладу статті з іноземної мови на українську.	70
5	Укладання глосарію незнайомих слів і виразів.	35
	Загальна тривалість практики – 4 тижні	**225**

8.ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

1. Заповнення щоденника проходження науково-виробничої перекладацької практики.
2. Підготовка звіту про види перекладу, що виконував студент, їх інтенсивність та особисті зауваження і побажання щодо виконаних перекладів.
3. Виконання індивідуального завдання з тематики дипломної роботи іноземною мовою.
4. Здійснення письмового перекладу статті з іноземної мови на українську.
5. Укладання глосарію незнайомих слів і виразів.
6. Формування списку літератури.

Керівник практики від університету зобов'язаний:

1. Ознайомитися з її програмою, вивчити необхідну навчально-методичну документацію та отримати від завідувача кафедри вказівки щодо проведення практики.

2. Познайомитися зі студентами-практикантами.

3. Проконтролювати підготовленість бази практики та вжити, за необхідності, потрібні заходи щодо її підготовки.

4. Здійснити всі організаційні заходи перед початком практики:

– ознайомити студентів з програмою практики;

– встановити час й місце прибуття студентів на базу практики;

– видати студентам необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо).

5. Проінформувати студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі:

– подання письмового звіту;

– оформлення виконаних індивідуальних завдань;

– підготовка доповіді, повідомлення, виступу, презентації тощо.

6. Контролювати забезпечення нормальних умов праці студентів, систематично інформувати кафедру про хід практики;

7. Контролювати виконання студентами правил внутрішнього розпорядку бази практики, вести або організувати ведення табеля її відвідування студентами;

8. Надавати студентам необхідні консультації з питань проходження практики та оформлення звіту;

9. Взяти участь у роботі комісії, яка призначена завідувачем кафедри, з

проведення захисту звітів з практики студентів;

10. Подати завідувачу кафедри письмовий звіт про результати практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації та проведення, який має зберігатися на кафедрі протягом трьох років.

Керівник практики від бази практики зобов'язаний:

1. Створити всі необхідні умови для виконання студентами програми практики та індивідуальних завдань;
2. Не допускати залучення студентів для виконання робіт, не передбачених програмою практики;
3. Надавати, в межах повноважень студентам та керівникам практики від університету можливість користуватися кабінетами, лабораторіями, бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики та індивідуальних завдань;
4. Підготувати відгук на кожного студента-практиканта за результатами проходження ним практики, перевірити та затвердити його письмовий звіт;
5. Керівнику від бази практики слід також виставити підсумкову оцінку за практику за чотирибальною системою ("Відмінно", "Добре", "Задовільно", "Незадовільно").

Студенти-практиканти зобов'язані:

1. До початку практики ознайомитися з її програмою;
2. Одержати від керівника практики від університету всі необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
3. Прибути на практику точно в строк, встановлений наказом ректора;
4. У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
5. Нести відповідальність за виконану роботу;
6. Вчасно підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його в комісії.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту. Після завершення практики і подачі студентами звітної документації деканат визначає термін заліку, де керівник заслуховує кожного студента, проводить аналіз його роботи, визначає позитивні та негативні моменти, виставляє студентові загальну оцінку за науково-виробничу перекладацьку практику.

Письмовий звіт про проходження практики студентом та щоденні записи подається на рецензування керівникові за три дні до захисту.

Текст звіту містить ґрунтовну інформацію про виконання програмних завдань практики. Він включає:

– титульний аркуш встановленого зразка;

– зміст програми проходження практики;

– список використаної літератури;

-глосарій;

– можливі додатки (таблиці, схеми тощо).

Обсяг письмового звіту не повинен перевищувати 50 друкованих сторінок (інтервал – 1,5) і не бути меншим за 30 сторінок, які мають бути зброшуровані і пронумеровані з однієї сторони (з верхнього правого боку). Використовувати білий папір формату А4 (210х297 мм). Розміри берегів: верхнє та нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм. Заголовки розділів, підрозділів тощо потрібно виділяти курсивом або напівжирним шрифтом. Текст

звіту подається українською мовою без помилок та виправлень, зразки перекладів – відповідною іноземною мовою. У звіті важливо зазначити:

- тривалість та послідовність проходження практики;
- загальну характеристику бази практики;
- докладний логічно-послідовний власний опис виконаних завдань у щоденнику;
- перелік та коротку анотацію зібраного матеріалу;
- власні висновки та пропозиції;
- підготовлене індивідуальне завдання;
- всі матеріали, що особисто перекладалися студентом під час проходження практики;

Звіт обов'язково має бути підписаний керівником від бази практики. Після захисту звіт зберігається на кафедрі протягом трьох років. При оцінці підсумків роботи студента-практиканта керівник практики бере до уваги зміст звіту, хід його захисту. За загальними підсумками практики до навчально-методичного комісії подається письмовий звіт за встановленою формою.

Порядок допуску звіту до захисту практики. Після завершення практики студент подає керівникові такі документи:

– щоденник проходження науково-виробничої перекладацької практики;
– звіт про види перекладу, що виконував студент, їх інтенсивність та особисті зауваження і побажання щодо виконаних перекладів;
– індивідуальне завдання з тематики дипломної роботи іноземною мовою;
– письмовий переклад статті з іноземної мови на українську;
– глосарій незнайомих слів і виразів;
– список використаної літератури.

Студент, який за результатами контролю систематичності та активності поточної роботи під час практики та самостійної роботи отримав 0 балів, до заліку НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри. Загальне оцінювання результатів проходження практики , виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою** екзамен залік
90-100	**A**	відмінно зараховано
82-89	**B**	добре зараховано
74-81	**C**	добре зараховано
64-73	**D**	задовільно зараховано
60-63	**E**	задовільно зараховано
35-59	**FX**	незадовільно незараховано з можливістю повторного складання
1-34	**F**	незадовільно незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: Рівень мовної підготовки практиканта та використання відповіді термінологічної бази. **Укладання словника спеціалізованих термінів** *Оцінювання:* Представлення словника: 5 балів Усна здача слів на захисті практики: 5 балів	**10**
2. Переклад спеціалізованих текстів. *Оцінювання:* Представлення текстів: 30 балів Усна здача (переклад) текстів: 20 балів	**50**
3. Виконання індивідуального завдання від керівника бази практики.	**10**
4. Відгук від керівника бази практики з виставленням оцінки: «відмінно» - 30 балів, «добре» - 20 балів, «задовільно» - 10 балів, «незадовільно» - 0 балів	**30**
Сума	**100**

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела

1. Бондарчук О. Ю., Лисецька Н. Г. Художній переклад (Частина І) : навч.- метод. реком. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 124 с.
2. Девіцька А. Методичні рекомендації до проходження науково-виробничої (перекладацької) практики для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика/Укладач: А. Девіцька. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 28 с.
3. Девіцька А. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Комп'ютерні програми для вивчення іноземних мов» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика/Укладач: А. Девіцька. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 24 с.
4. Девіцька А., Курах Н., Сідун Л. Конспект лекцій до дисципліни «Теорія та практика перекладу». – Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2022. 36 с.
5. Девіцька А., Драбов Н. Basic Guide in Translation. Навчальний посібник з усного та письмового перекладу: навчальний посібник. – Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2020. 72 с.
6. Девіцька А. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Практикум перекладу (українська-англійська)». - Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2020. 30 с.
7. Карабан В. І., Панасьєв О. М. Практика перекладу публіцистичних текстів (англоукраїнський та українсько-англійський напрямки). Навчальний посібник. Вінниця: «Нова Книга», 2017. – 368 с.
8. Odrekhivska, Iryna. Handbook of Economic Translation Practice. Lviv University Press. 2020. 168 p.
9. Milto J. Cobelo S. Translation, Adaptation and Digital Media. Routledge, 2023. 322 p.
10. Mitchel R. A Project-Based Approach to Translation Technology. Routledge, 2020. 200 p.

11. Olohan M. Translation and Practice Theory (Translation Theories Explored) 1st Edition. Routledge, 2020. 154 p.
12. Pieta H. Indirect Translation Explained. Routledge, 2022. 240 p.